

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะไร้พลังอำนาจ และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะไร้พลังอำนาจ กับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และจำนวนครั้งของการตรวจวินิจฉัยและรักษาภาวะมีบุตรยากของสตรีที่มีบุตรยาก ณ คลินิกมีบุตรยาก โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ระยะเวลาตั้งแต่เดือน เมษายน ถึง เดือนมิถุนายน 2543 โดยที่ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงที่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้ และยินดีให้ความร่วมมือในการทำวิจัย จำนวน 80 คน ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 22-45 ปี และส่วนใหญ่อายุน้อยกว่า 35 ปี ทุกายนับถือศาสนาพุทธและได้รับการศึกษาประมาณหนึ่งในสามมีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า ประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจมากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว ประมาณเกือบครึ่งของกลุ่มตัวอย่างมีรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท แต่ส่วนใหญ่รายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย มีระยะเวลาของการสมรสระหว่าง 1-15 ปี แต่เฉลี่ยเพียง 5.5 ปี ระยะเวลาของการมีบุตรยากน้อยกว่าหรือเท่ากับ 24 เดือน ส่วนใหญ่การมีบุตรยากเป็นชนิดปฐมภูมิ มีการตรวจวินิจฉัยและรักษาในอดีตมาก่อน ส่วนใหญ่ได้รับการตรวจวินิจฉัยและรักษาที่โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่จำนวน 1-5 ครั้ง และเสียค่าใช้จ่ายในการตรวจวินิจฉัยและรักษาน้อยกว่า 10,000 บาท กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งอยู่ในระหว่างขั้นตอนการตรวจวินิจฉัยอย่างง่าย ส่วนใหญ่สตรีที่มีบุตรยากมีส่วนร่วมตัดสินใจในการตรวจวินิจฉัยและรักษา และบางส่วนตัดสินใจด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และ ส่วนที่ 2 แบบวัดภาวะไร้พลังอำนาจของสตรีที่มีบุตรยาก ที่ผู้วิจัยและคณะสร้างขึ้น โดยใช้แนวคิดภาวะไร้พลังอำนาจตามสาเหตุของโรเบิร์ตส์ (Roberts, 1986) รวมทั้งจากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผ่านการตรวจสอบค่าความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพยาบาล สตรีที่มีบุตรยากและด้านแนวคิดภาวะไร้พลังอำนาจ จำนวน 5 ท่าน และได้ค่าความตรงกันของ

ผู้ทรงคุณวุฒิ และดัชนีความตรงตามเนื้อหาเฉลี่ยเท่ากับ .83 และ .81 ตามลำดับ และนำไปทดลองใช้กับสตรีที่มีบุตรยากที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ราย เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าเท่ากับ .87

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างและขอความร่วมมือให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Science/Personal Computer) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของสตรีที่มีบุตรยาก โดยนำมาหาช่วงคะแนน แจกแจงความถี่ คำนวณร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์คะแนนภาวะไร้พลังอำนาจ โดยนำมาหาช่วงคะแนน คำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะไร้พลังอำนาจกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และจำนวนครั้งของการตรวจวินิจฉัยและรักษาภาวะมีบุตรยากของสตรีที่มีบุตรยาก โดยใช้สถิติแบบนอนพาราเมตริก เนื่องจากข้อมูลบางส่วนไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติแบบพาราเมตริก ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงอันดับของสเปียร์แมน (Spearman's rank correlation coefficient)

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะไร้พลังอำนาจของสตรีที่มีบุตรยากโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ($\bar{X} = 2.16$, $SD = .41$) และเมื่อพิจารณาตามสาเหตุ พบว่า ภาวะไร้พลังอำนาจเนื่องจากการสูญเสียการควบคุมด้านร่างกาย ($\bar{X} = 2.44$, $SD = .42$) ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 2.08$, $SD = .43$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 2.05$, $SD = .50$) และการขาดความรู้ ($\bar{X} = 2.13$, $SD = .57$) อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
2. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และจำนวนครั้งของการตรวจวินิจฉัยและรักษาภาวะมีบุตรยาก ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับภาวะไร้พลังอำนาจของสตรีที่มีบุตรยาก

ข้อจำกัดของการทำวิจัย

ในการทำวิจัยครั้งนี้ มีข้อจำกัดของการทำวิจัย ดังนี้

1. เนื่องจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด ไม่ได้ใช้การสุ่มตัวอย่าง และสถานศึกษาวิจัยใช้เฉพาะคลินิกมีบุตรยาก โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ได้จึงไม่ได้เป็นตัวแทนของสตรีที่มีบุตรยากโดยทั่วไป
2. เนื่องจากสถานที่ใช้ทำการวิจัยเป็นคลินิกมีบุตรยาก มีบริเวณที่จำกัด จึงมีทั้งสามีและผู้รับบริการคนอื่นๆ มากมาย ทำให้กลุ่มตัวอย่างขาดความเป็นส่วนตัวในการตอบคำถามเกี่ยวกับการเจริญพันธุ์ บางข้อที่มีความไวต่อความรู้สึกซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมการถูกรบกวนจากสิ่งแวดล้อมนี้ได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

ด้านปฏิบัติการพยาบาล

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ พบว่าสตรีที่มีบุตรยากเกิดภาวะไร้พลังอำนาจทั้งโดยรวมและตามสาเหตุอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ แต่ควรนำมาพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางในการประเมินภาวะไร้พลังอำนาจของสตรีที่มีบุตรยากที่มารับบริการเพื่อช่วยลดหรือป้องกันการเกิดภาวะไร้พลังอำนาจ รวมทั้งเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับสตรีที่มีบุตรยาก
2. จากผลการศึกษาพบว่า สตรีที่มีบุตรยากเกิดภาวะไร้พลังอำนาจโดยรวมและตามสาเหตุค่อนข้างต่ำ อาจกล่าวได้ว่าบุคลากรทางสุขภาพไม่ทำให้สตรีที่มีบุตรยากรู้สึกสูญเสียการควบคุมด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งไม่รู้สึกละเลยความรู้ ดังนั้นการปฏิบัติการพยาบาลที่ดำเนินอยู่ ณ คลินิกมีบุตรยาก โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ น่าจะเป็นแนวทางที่พยาบาลควรให้ความสำคัญและพัฒนาให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น
3. จากผลการศึกษาพบว่าสตรีที่มีบุตรยากส่วนใหญ่เคยรับการตรวจวินิจฉัยและรักษาจากที่อื่นๆ มาก่อน จึงควรมีการบริการติดตามผล เพื่อติดตามรับทราบถึงผลกระทบต่อการดำเนิน

ชีวิตจากการรับบริการ ช่วยแก้ปัญหาและอุปสรรคที่พบ และป้องกันการขาดการรับบริการอย่างต่อเนื่อง

ด้านการศึกษา

1. ควรจัดให้มีการศึกษาหรืออบรมเกี่ยวกับพลังอำนาจและภาวะไร้พลังอำนาจของสตรีที่มีบุตรยาก เพื่อเพิ่มศักยภาพและความสามารถของพยาบาลในการให้ความช่วยเหลือสตรีที่มีบุตรยาก
2. ควรจัดเสริมเนื้อหาเกี่ยวกับพลังอำนาจและภาวะไร้พลังอำนาจของสตรีที่มีบุตรยาก รวมทั้งวิธีการประเมินภาวะไร้พลังอำนาจของสตรีที่มีบุตรยากในการเรียนการสอนด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรให้มีการศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่นำมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ซ้ำ โดยการสุ่มเลือกและเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่าง และศึกษาเปรียบเทียบภาวะไร้พลังอำนาจของสตรีที่มีบุตรยากที่มีความแตกต่างกันของอายุ ระดับการศึกษา รวมทั้งจำนวนครั้งของการตรวจวินิจฉัยและรักษาภาวะมีบุตรยาก
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับภาวะไร้พลังอำนาจ เช่น แรงสนับสนุนทางสังคม ความเชื่ออำนาจภายในและภายนอกตนเอง คุณภาพชีวิต การรับรู้ความสามารถแห่งตน อำนาจในการตัดสินใจ เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาระยะยาว (longitudinal study) เนื่องจากถ้ามีการวัดความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างตามระยะของการตรวจวินิจฉัยและรักษาภาวะมีบุตรยาก จะทำให้ได้ข้อมูลของภาวะไร้พลังอำนาจของกลุ่มตัวอย่างอย่างต่อเนื่อง และกลุ่มตัวอย่างสามารถให้ข้อมูลได้ตามสถานการณ์ โดยไม่มีการคิดย้อนหลังหรือลืมการเกิดขึ้นของความรู้สึกและพฤติกรรมที่ผ่านมา
4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบภาวะไร้พลังอำนาจของสตรีที่มีบุตรยากที่รับบริการในสถานที่ที่มีแนวทางในการปฏิบัติในการตรวจวินิจฉัยและรักษาภาวะมีบุตรยากแตกต่างกัน เช่น โรงพยาบาลเอกชน คลินิก เป็นต้น
5. ควรมีการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการประเมินกับกลุ่มสตรีที่มีบุตรยากกลุ่มอื่นๆ ต่อไป